

ROZHOVOR S UČITELEM VÍTĚZE

Jméno: Mgr. Antonín Vavrač

Základní škola: ZŠ a MŠ Písek, okres Frýdek-Místek

Aprobace: biologie, chemie (PřF MU Brno)

Zájmy: sport, zahrada, rodina, práce

Pane učiteli, když moderátor ohlásil, že vítězem celostátního finále se stal žák ZŠ Písek, většině přítomných se vybavil Jihočeský kraj. Váš Písek se ale nachází téměř na druhém konci republiky a je o poznání menší. Mohl byste nám vaši obec a základní školu přiblížit?

Obec Písek leží v Moravskoslezském kraji, v oblasti Slezských Beskyd, nedaleko Jablunkova, kousek od slovenských a polských hranic. Nacházíme se tedy v nejvýchodnější části republiky. Pískem protéká řeka Olše a žije tu 1 800 obyvatel včetně početné polské menšiny. Typické pro tento region je místní nářečí a najdete u nás i dvojjazyčné nápisy. Většina obyvatel pracuje v blízkých Třineckých železárnách. Naše základní škola je spíše menší a rodinného charakteru. V současné době ji navštěvuje kolem 240 žáků, dalších 90 dochází do mateřské školy. Budovy školy se nacházejí v krásné přírodě a jsou obklopeny školní zahradou a naučnou stezkou. Škola disponuje standardním technickým vybavením. Poloodborná učebna chemie sice neoplývá nejmodernější technikou, k dispozici máme jen základní vybavení, ale i s ním si dokážeme vystačit. Celostátní finále navíc ukázalo, že skutečnému talentu skromnější podmínky neublíží.

Vítěz soutěže Vojtěch Kříž několikrát zmínil, že jste se mu nadstandardně věnoval a že za své vítězství vděčí především vám. Snoubí se u něj přirozený talent s velkou dávkou píle a chuti učit se novým věcem. Jak se vám s takovými jedinci pracuje? Vyžadují zvláštní způsob vedení?

Ano, tito žáci samozřejmě potřebují speciální přístup. Obvykle jim nestačí, co se vyučuje v hodinách, chtějí toho vědět mnohem víc. Kladou další a další otázky, snaží se dopátrat hlubšího poznání, občas učitele i opraví. Mají svůj vlastní svět a myšlenky, sami nejlépe vědí, co je pro ně dobré. Nejdůležitější je takové talenty nepropást. Včas je zachytit a pokusit se rozvinout jejich vlohy a nadání. Což znamená zůstat s nimi po škole a věnovat jim svůj volný čas. V ideálním případě pak mezi učitelem a žákem vznikne partnerský vztah a společně postupují dál a dál. Pro učitele je takový žák velkým přínosem: vtáhne ho opět do dění, zbaví obvyklé rutiny a znovu ho pro obor zapálí. Jeden od druhého se tak vlastně učí.

Prozradíte nám, jakým způsobem se vám daří žáky pro chemii nadchnout? Máte nějaký osvědčený recept?

Univerzální recept zřejmě neexistuje, ale mně se osvědčila jednoduchá rovnice: nadšený učitel = nadšený žák. Pokud kantor dokáže své zaujetí a lásku k chemii přenést i na žáky, tak má vyhráno. Myslím také, že děti potřebují především bádát a mít pocit, že něco nového objevují. Chemie prostě musí bouchat, smrdět a hořet, musí se před ní utíkat ze třídy a pak zase zpátky, musí být zkrátka dobrodružná. Tady nás ale hodně svazuje nová legislativa, což je škoda. Směřujeme tak od objevování k digitalizaci, kdy ideálem je trávit dlouhé hodiny na výukových programech namísto práce v laboratoři.

Jaký je podle vás obraz chemie u dnešní mladé generace? Má vůbec šanci žáky zaujmout?

Dnešní žáci už si celkem dobře uvědomují, že chemie je velmi důležitý obor, kterému vděčíme za řadu věcí každodenní potřeby a že život bez ní je v podstatě nemožný. Na druhou stranu stále platí, že mediální obraz chemie je nevalný a jednostranný. To se ale netýká jen chemie, to je příznak naší doby. Média s chutí využívají síly negativní informace, protože má mnohem větší účinek a dopad než zpráva pozitivní. Doufám ale, že se pomalu blíží doba, kdy lidé přestanou poslušně spásat mediální zprávy jako stádo a kdy budou schopni sami rozlišovat váhu informace a její případný záměr, účel a manipulativnost.

Vystudoval jste chemii a biologii na Přírodovědecké fakultě MU v Brně. Vedl vás k tomu hlubší zájem o tyto obory, nebo šlo spíš o pragmatické rozhodnutí? Chtěl jste být vždycky učitelem?

Na základní škole a během středoškolských studií jsem potkal řadu učitelů, kteří mě více či méně ovlivnili, ale nikdo z nich nebyl v pravém slova smyslu iniciační osobností. Pro studium chemie a biologie jsem se rozhodl sám a po vlastní zralé úvaze. Věděl jsem, že chci učit, a kombinace těchto oborů naprosto vyhovovala mému založení. Po absolvování fakulty jsem šestnáct let působil na velké spádové škole v Jablunkově, po revoluci se obce začaly starat o své školy a vznikaly tak další možnosti uplatnění. Když se písecká škola otevřením druhého stupně stala úplnou, využil jsem příležitosti učit na menší škole rodinného typu. Velmi mně to prospělo a zbavilo pocitu únavy a vyhoření. V současné době jsem v Písku naprosto spokojený, vyhovuje mi otevřená a přátelská klima, které tu panuje.

Jak na vás působil Mladý chemik? Liší se v něčem zásadním od jiných soutěží?

Mladým chemikem jsem naprosto nadšený! Soutěže se účastníme třetím rokem, předtím jsme o ní nevěděli, a považujeme ji za nesmírně přínosnou. Důvodů je mnoho, zmíním jen některé. Mladému chemikovi vládne přátelská atmosféra a vynikající komunikace s učiteli, což není samozřejmostí. Soutěžní úlohy nejsou úzce zaměřené pouze na jednu izolovanou dovednost nebo vědomost, ale zeširoka pojaté a prověřují schopnost obecného myšlení. Žáci se do soutěže rádi zapojují, protože testové otázky je neodradí, ale spíš zaujmou. Samostatnou kapitolu představuje slavnostní vyhlášení výsledků. To je silným a nádherným zážitkem pro žáky i učitele, protože má neuvěřitelnou atmosféru a účastní se ho řada významných osobností. Chtěl bych proto poděkovat všem, kteří se na soutěži podílejí, za to, jaký Mladý chemik je.

Jako učitel nejlepšího mladého chemika jste získal Bronzovou medaili Fakulty chemicko-technologické Univerzity Pardubice za zvyšování zájmu žáků o studium chemie, čestné uznání a dárkovou kazetu pochutin. Jak vnímáte odměňování úspěšných učitelů? Je podle vás důležité?

Po dlouhé době jsem zaznamenal, že si někdo uvědomil zásadní roli učitele v přípravě žáka na soutěž. To se obvykle nestává, i v tom je Mladý chemik výjimečný. O to víc si ocenění vážím. Díky Vojtovi jsem měl možnost podívat se do „učitelského nebe“. Učitel vždycky pracoval za pochvalu, a té se nám v dnešní době z veřejného sektoru příliš nedostává.

Děkujeme Mgr. Antonínu Vavřačovi za rozhovor a přejeme mu, aby se v Písku u Jablunkova i nadále dařilo chemickým talentům!

Vyhlašovatel, pořadatel
a generální partner

Pořadatel a partner

Spoluyhlašovatel

Marketingový partner

MLADÝ CHEMIK České republiky

